

Κότταβος

Αναπαράσταση σκηνής κότταβου σε αρχαίο ελληνικό αγγείο.

Η πλάστιγγα είναι προσαρμοσμένη επάνω σε ένα μακρύ ραβδί, ενώ ο παίκτης σκοπεύει κρατώντας έναν δίσκο

Ο **κότταβος** ήταν παιχνίδι επιδεξιότητας που έπαιζαν οι αρχαίοι Έλληνες στα νυχτερινά συμπόσια για διασκέδαση και για να περνάει η ώρα. Η προέλευσή του τοποθετείται στη [Σικελία](#).

Περιγραφή του παιχνιδιού

Σκοπός του παιχνιδιού αυτού ήταν να πετύχουν ένα στόχο. Σαν βολή χρησιμοποιούσαν κρασί που το εκσφενδόνιζαν με το στόμα ή το πετούσαν με το χέρι κρατώντας ένα ρηχό πιάτο. Στόχος ήταν η **πλάστιγγα**, μια πιατέλα που ήταν προσαρμοσμένη ψηλά σε ένα ραβδί, ή έπλεε σε μια λεκάνη με νερό.

Η πλάστιγγα έπρεπε να πέσει κάτω ή να βυθιστεί ή πέφτοντας να γίνει "καπέλο" σε ένα αγαλματάκι που ήταν στημένο από κάτω.

Ανάλογα με την περίπτωση το χρησιμοποιούσαν και ως μαντείο, ερμηνεύοντας την τροχιά του κρασιού ή της πλάστιγγας κατά την ελεύθερη πτώση.

Για ανταμοιβή έβαζαν την πλάστιγγα, ή διάφορα άλλα δώρα. Σημασία είχε όχι μόνο να πετύχουν το στόχο, αλλά και η καλαισθησία της κίνησης και της τροχιάς του βλήματος κατά το παιχνίδι. Το παιχνίδι ήταν τόσο δημοφιλές, που κάποιος ονόματι *Αθηναίος* λένε ότι είχε συγκεντρώσει πλούσια συλλογή βραβείων.

Σε ένα ποίημα ο [Έρωτας](#) και ο [Υμέναιος](#) παίζουν κότταβο, ενώ ο [Γανυμήδης](#) με ένα στεφάνι στα χέρια είναι δαιτητής. Ανταμοιβή είναι ένα αγαλματάκι της [Ήβης](#) σε έναν αργυρό δίσκο. Ο Υμέναιος έριξε πρώτος, αλλά δεν πέτυχε. Τότε ο Έρω με την σειρά του σημάδεψε, και πριν ρίξει, έκανε από μέσα του προσευχή στην μητέρα του.

Πηγές

- Dr. Wilhelm Richter, επιμ. (1887) (στα Γερμανικά). *Die Spiele der Griechen und Römer*. Λειψία: E. A. Seemann. Ανακτήθηκε στις 16 Σεπτεμβρίου 2009.

Από μία άλλη πηγή του Ιδρύματος Μείζονος Ελληνισμού διαβάζουμε τα εξής:

Ο κότταβος ήταν ένα παιχνίδι δεξιοτεχνίας πολύ διαδεδομένο στα συμπόσια της κλασικής Αθήνας. Οι συμποσιαστές σημάδευαν έναν ορισμένο στόχο (συνήθως ένα σκεύος) με το κρασί που έμενε στον πάτο του ποτηριού τους προφέροντας το όνομα ενός αγαπημένου τους προσώπου. Αν το κρασί έπεφτε μέσα στο σκεύος, το θεωρούσαν ευνοϊκό οίωνό για την ερωτική τους επιδίωξη. Οι **εταίρες** έπαιζαν κι αυτές συχνά τον κότταβο στα συμπόσια.

Σταδιακά επινοήθηκαν πολλές παραλλαγές του παιχνιδιού. Συχνά το σκεύος που χρησιμοποιε για στόχος ήταν γεμάτο νερό, στην επιφάνεια του οποίου έπλεαν μικρότερα πήλινα αγγεία. Σ' αυτήν την περίπτωση οι συμποσιαστές έπρεπε να στοχεύσουν με το κρασί τους τα μικρά αγγεία με επιδέξιο τρόπο, ώστε να ανατραπούν. Βραβευόταν εκείνος που κατάφερε να ανατρέψει τα περισσότερα.

Με βάση μία δεύτερη παραλλαγή του, ένας ψηλός μετάλλινος πάσσαλος, στο άκρο του οποίου ισορροπούσε ένας μικρός δίσκος, στερεωνόταν σε κάποιο σημείο του δωματίου. Ο παίχτης έπρεπε να ρίξει κάτω το δίσκο εκσφενδονίζοντας τις σταγόνες του κρασιού που είχαν μείνει στο ποτήρι του. Το χτύπημα θεωρούνταν ιδιαίτερα επιτυχημένο, αν πέφτοντας ο δίσκος χτυπούσε ένα άλλο σκεύος (λυχνάρι ή αγγείο πόσεως στραμμένο ανάποδα), το οποίο στερεωνόταν σε ένα σημείο του πασσάλου στα δύο τρίτα του ύψους του.

Ο κότταβος παιζόταν στα συμπόσια, αλλά και σε δημόσιους χώρους, όπως στα λουτρά. Το βραβείο για το νικητή ήταν αυγά, μήλα, γλυκά, σανδάλια ή ένα περιδέραιο. Ο παίχτης κρινόταν όχι μόνο από τη δεξιοτεχνία του να πετυχαίνει το στόχο, αλλά και από την κομψότητα με την οποία κρατούσε το ποτήρι και με την οποία έριχνε το κρασί που είχε μείνει σ' αυτό.

Ένας κύλικας. Χαρακτηριστικό του οι λαβές και από τις δυο πλευρές, καθιστώντας τον ιδανικό για την τεχνική ρίψης που απαιτούνταν για το παιχνίδι Κότταβος...

Διαβάστε όλο το άρθρο: <http://www.mixanitouxronou.gr/kottavos-to-archeo-elliniko-pechnidi-me-to-opio-i-archei-zitousan-iono-gia-tis-erotikes-schisis-tous/>

**Ένας Ψυκτήρας,
ύψος 35,5 εκ. 505-500 π.Χ. The State Hermitage Museum**

Ένα πρωτοποριακό για την εποχή του θέμα απεικονίζεται στον ψυκτήρα. Πρόκειται για ένα συμπόσιο γυναικών που πίνουν και διασκεδάζουν. Μία από τις εταίρες, η Σεκλίνη, παίζει διάυλο, ενώ δίπλα της η Αγάπη της τείνει ένα κύαθο. Η Παλαιστώ, που μας κοιτάζει, πίνει από την κούπα της και η τελευταία, η Σμικρά, παίζει κότταβο. Στην επιγραφή που υπάρχει διαβάζουμε: "τίν τάνδε λατάσσο, Λέαγρε", "για σένα σκορπάω αυτή τη σταγόνα, Λέαγρε". Στο αγγείο υπάρχει και η επιγραφή: Ευφρόνιος έγραψεν.

Στον ψυκτήρα αυτό του Ευφρόνιου, που βρίσκεται στο Μουσείο Ερμιτάζ, η εταίρα Σμικρά παίζει **κότταβο**. Η φράση “τιν τάνδε λατάσσω, Λέαγρε” σημαίνει: “για σένα σκορπάω αυτή τη σταγόνα, Λέαγρε”.